

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Legfelsőbb Bíróság a Hargitai-Mezőfi Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Hronyecz Judit ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen kártérítés iránt a Fejér Megyei Bíróságon 14.G.40.165/2009. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2009. június 2-án kelt 10.Gf.40.165/2009/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.165/2009/3. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 100.000 /Egyszázezer/ Ft ÁFÁ-t is magában foglaló felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessék meg az államnak - az illetékes adóhatóság külön felhívására - az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt 641.400 /Hatszáznegyvenegyezer-négyszáz/ Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A 2002. szeptember 17-én kelt fuvarlevéllel az I.r. alperes 117 db, 52.643 euró ellenértékű SAMSUNG típusú televíziókészülék Magyarországról Franciaországba való fuvarozását vállalta.

Az árut szállító kamion gépkocsivezetője 2002. szeptember 21-én feljelentést tett a Cseh Köztársaság rendőrségénél amiatt, hogy a gépjárművét, rakománnyal együtt, ismeretlen személyek eltulajdonították. A rendőrség 2002. december 14-én az eljárást megszüntette, a nyomozás eredménytelensége miatt.

A felperes, az áruk tulajdonosával kötött biztosítási szerződés alapján, a kárösszeg 80 %-át, 10.690.741 Ft-ot megtérített. A károsult az említett összeg erejéig az I.r. alperessel szembeni követelését a felperesre engedményezte.

A felperes az I.r. alpereshez küldött, 2003. június 18-án kelt, a kár megfizetésére szóló felszólításának eredménytelensége miatt, keresetet nyújtott be az I.r. alperessel szemben, amelyet utóbb módosított. Kérte őt 10.690.741 Ft és ennek 2002. október 3. napjától a kifizetésig járó évi 5 %-os kamata megfizetésére kötelezni, a Ptk 558. § /1/ bekezdése, illetve a nemzetközi közúti árufuvarozási szerződésről szóló, Genfben az 1956. évi május 19. napján kelt egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1971. évi 3. tvr. /a továbbiakban: CMR egyezmény/ 17. cikk 1. pontja alapján. A II.r. alperes marasztalása iránt, annak mögöttes helytállási kötelezettségére hivatkozással terjesztette elő a kérelmét.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Vitatták annak jogalapját és összecszerúságát.

A CMR egyezmény 17. cikk 2. pontjában foglaltakra hivatkozással állították, hogy mentesülnek a kártérítési felelősség alól, mivel az I.r. alperes a kár bekövetkezését nem háríthatta el, az a tevékenységi körén kívüli okból keletkezett.

Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.052/2006/4. számú végzésével elrendelt, megismételt eljárás során hozott ítéletével a felperes keresetének részben helytadott. 10.690.741 Ft és ennek 2004. szeptember 28-tól a kifizetésig járó kamatainak megfizetésére kötelezte az I.r. alperest. Kimondta, hogy a marasztalás eredménytelen végrehajtása esetén a fizetési kötelezettség a II.r. alperest terheli.

Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében elutasító, fellebbezéssel nem támadott rendelkezését nem érintette. A fellebbezett részét azzal hagyta helyben, hogy kötelezte az alpereseket a megelőző másodfokú eljárás során le nem

rótt fellebbezési illeték külön felhívásra történő megfizetésére is.

A másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, miszerint a perbeli jogvita elbírálására a CMR egyezmény volt az irányadó. Helytállóan vizsgálta azt is, hogy a CMR egyezmény 17. cikk 2. pontja alapján, a fuvarozás közben keletkezett kárért való helytállási kötelezettség alóli mentesülés feltételei fennállnak-e.

A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróságnak helyes az a jogi álláspontja, hogy a bűncselekmény elkövetése önmagában nem jelenti feltétlenül azt, hogy annak következtében az áru fuvarozás során történő elvesztése elkerülhetetlen, elháríthatatlan volt. Helye volt ezért az elkövetés körülményei vizsgálatának. A fuvarozást végző gépkocsivezető tanúvallomása, a külföldi rendőrségtől beszerzett iratokban foglaltak alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy az alperesek felelőssége alóli mentesüléshez szükséges feltételek nem álltak fenn. A gépkocsivezető ugyanis a perbeli áru jogtalan eltulajdonítását elháríthatta volna, ha a zárt járművéből történő kiszállás előtt a vele szemben fellépők hivatali minőségét ellenőrzi, ha megtagadja a gépjármű iratainak, kulcsainak átadását, a hivatali jelzés nélküli autójukba való beszállást, ha megjegyzi annak rendszámát, ha az áru eltulajdonításának észlelését követően nyomban megteszi a szükséges intézkedéseket, és értesíti a saját felettesét, illetve a rendőrséget, igénybe veszi az őt gépjárműre felvevő magyar gépkocsivezető segítségét. Hangsúlyozta azt is a másodfokú bíróság, hogy a bizonyítékok alapján az is kétséget kizáróan megállapítható volt, miszerint a gépkocsivezetővel szemben az áru eltulajdonításakor erőszakot nem alkalmaztak.

A CMR egyezmény 23. cikk 1., 2. és 3. pontjában írtak, a felperes által becsatolt számla adatai, a hivatalos forint árfolyam alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal azonosan, a kereset összegszerűségét is bizonyítottanak ítélte.

A II.r. alperes helytállási kötelezettségének fennállását azonban az elsőfokú bíróság által megjelölt, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény /a továbbiakban: 1997. évi Gt./ 51. §-a helyett, az 1997. évi Gt. 101. § /1/ bekezdése alapján állapította meg.

Az alperesek a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálati kérelmükben kérték elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részében történő megváltoztatását és a felperes teljes keresetének elutasítását. Másodlagosan indítványozták a jogerős ítéletnek elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását. Előadták, hogy a támadott határozat sérti a Pp. 164. § /1/ bekezdését, a CMR egyezmény 17. cikk 2. pontját, 23. cikk 1. pontját.

Állították, hogy okszerű mérlegelés esetén az elkövetés éjszakai időpontjára, az elhagyatott helyszínre, az együttesen fellépő személyek félelmet keltő öltözetére, fellépésére tekintettel, a gépkocsivezetőtől nem volt elvárható, hogy életének-, testi épségének veszélyeztetése árán kísérelje meg az áru eltulajdonításának megakadályozását. Az sem róható terhére, hogy a bűncselekmény elkövetését követően - szégyenkezése miatt - nem azonnal értesítette a felettesét, a rendőrséget, a járműve hiányában őt, a kamionjára felvevő gépkocsivezetőtől nem kért segítséget.

Az alperesek álláspontja szerint, bizonyították, hogy az adott technikai feltételek, anyagi lehetőségek figyelembevételével a perbeli áru elveszését a fuvarozónak nem állt módjában megakadályozni, a kár tevékenységi körén kívül eső okból következett be. Hivatkoztak arra is, hogy az azonos érdekkörbe eső feladó és címzett cég között kiállított áruszámla nem volt alkalmas az összecszerűség bizonyítására.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, a Pp. 275. § /2/ bekezdésében foglaltak szerint. Megállapította, hogy az, az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben, lényegében, a Pp. 206. §-ának megsértését állították, a bizonyítékok helytelen és okszerűtlen mérlegelését támadták. Álláspontjuk az volt: az eljáró bíróságok a CMR egyezmény 17. cikkének 1. pontjában írt felelősségük megállapításakor, jogszabálysértő módon, nem vették figyelembe a 2. pontban írt, a felelősség mentesítésére okot adó körülményeket.

A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg azonban, hogy nem jogszabálysértő az a következtetés miszerint a fuvarozó - illetve az általa alkalmazott gépkocsivezető - részéről a kár bekövetkezése elkerülhető, illetve az áru eltulajdonításának következményei elháríthatók lettek volna. A fuvarozó részéről nem indokolható ugyanis az a magatartás, hogy a magukat nem igazoló személyeknek a gépkocsivezető átadja a fuvarozáshoz szükséges valamennyi okiratot, az autó kulcsait. Különösen, azért nem, mert a rendőrségi meghallgatáson még az I.r. alperes megbízottjának alkalmazottja azt adta elő, hogy az őt igazoltatók feketeruhás férfiak voltak, ruhájukon semmilyen megkülönböztető jel nem volt látható. Az alperesek, illetve megbízottjuk arra sem adtak magyarázatot, hogy miért nem tartották gyanúsnak a vámellenőrzést éjszaka egy országúti parkolóban, továbbá, hogy mi készítette arra a gépkocsivezetőt, hogy egy megkülönböztető jel nélküli autóba beüljön, anélkül, hogy annak a rendszámát megnézte volna. Helytállónan utalt a felperes arra: az áruknak az okmányokkal való összevetése nem lett volna elvégezhető az áruk nélkül, és ezt a gépkocsivezetőnek is tudnia kellett. Az általa vezetett kamion eltűnése után szintén nem volt indokolt a bejelentéssel való hosszú várakozás, mert az egyértelműen akadályozta a felderítést. A gépkocsivezetőnek ez a minden ellenvetést nélkülöző, és a józan gondolkodás mellett nem magyarázható magatartása nem alkalmas arra, hogy az I.r. alperes a fuvarozói felelősség alól mentesüljön.

A Legfelsőbb Bíróság aaptalannak találta az alperesek felülvizsgálati kérelmét a jogerős ítéletben megállapított marasztalási összeg tekintetében is. A CMR egyezmény 23. cikk 1. pontja szerint, ha a fuvarozót az egyezmény rendelkezései alapján az áru részleges vagy teljes elvesztéséért kártérítési kötelezettség terheli, a kártérítést annak az értéknek az alapján kell kiszámítani, amellyel az áru a fuvarozásra felvétel helyén és időpontjában rendelkezett. A 2. pontja úgy rendelkezik, hogy az áru értékét a tőzsdei ár, ennek hiányában a piaci ár alapján, mindkettő hiányában, azonos természetű és minőségű áruk közönséges értéke szerint kell meghatározni. A 3. pont végül kimondja, hogy a kártérítés nem lehet több, mint a hiányzó bruttó súly minden kilogrammja után 8,33 elszámolási egység.

A felperes a 3. pont szerint számított összegre, mint kártérítésre tartott igényt. A jogszabály által megállapított értéket nem lehet eltúlzottnak tekinteni. A rendelkezés ugyanis azt a kártérítés alapján követelhető összeg határáként határozza meg.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtett indokokkal a jogszabályoknak megfelelő, eljárási szabálysértés nélkül hozott jogerős ítéletet, a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesek kötelesek a felperes jogi képviseleti munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó 78. § /1/ bekezdése alapján megtéríteni.

Kötelesek továbbá az illetékeljegyzési jogukra tekintettel le nem rótt eljárási illetéket, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § /1/ bekezdése, illetve a 6/1986. /VI.26./ IM rendelet 15. § /1/ bekezdése értelmében, külön felhívásra megfizetni.

Budapest, 2010. március 22.

*Dr. Bodor Mária sk. a tanács elnöke
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. előadó-bíró
Dr. Csőke Andrea sk. bíró*

*A kiadmány hitelével:
írnok*